

Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó – Németh László Gimnázium

Megoldás!!!

Történelmi műveltségi vetélkedő

A csapat neve: _____

Csapattagok: _____

Felkészítő tanár: _____

Az iskola neve, címe: _____

2013. április 16.

Kedves Diákok!

Szeretettel köszöntünk Benneteket a Forrásközpontú történelem tankönyvsorozaton alapuló ötödik országos történelmi és műveltségi vetélkedő első fordulóján!

Reméljük, csapatotoknak sikerül jól megoldania ezt a feladatsort! Figyelmesen olvassátok el a kérdéseket, feladatokat! A válasznak kihagyott üres sorok, vagy a táblázatokban levő hely utal arra, hogy csak néhány szavas vagy többmondatos megoldást várunk.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találjátok, haladjatok tovább, és később térjete vissza rá.

A kérdések, feladatok a tankönyv, illetve a történelemórákon tanultak alapján megválaszolhatók, megoldhatók, de némi fejtörésre, ismereteitek alkalmazására és jó ötletre szükségetek lesz, hiszen versenyről van szó.

Ha a már leírt válaszaitokon javítani szeretnétek, húzzátok át a javítandó szövegrészt, és egyértelműen írjátok be a javítást!

A munkához 60 perc áll rendelkezésetekre.

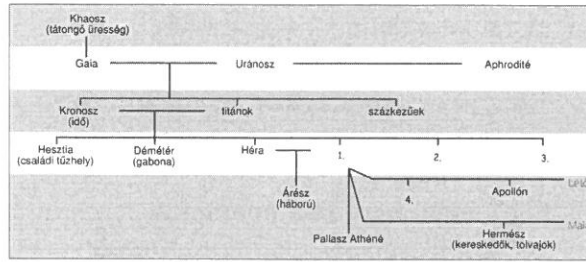
Sok sikert kívánunk!

A verseny szervezői

I. Isteni családfa

Elért pont: 16/___

Töltsétek ki a táblázatot az istenek családfája és a források alapján! (cellánként 1 pont)

A)

B) „A halánték deres immár, a haj öszül
koponyámon,
Fiatalságom elillant, feketéllenek a fogaim már,
Oda van múltam az édes, rövid és csúf, ami jön még.
Remegek már a haláltól, hisz a ...-ban a szöglet,
Ami rám vár, hideg és szűk, a lejárát is ijesztő,
s aki egyszer lemegy, az már soha fel nem jön a fényre.”

C)

D)

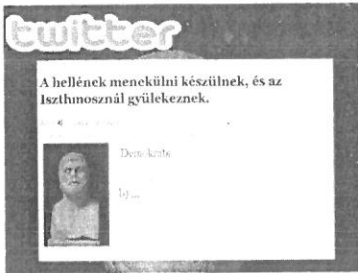
Sorszám	Istenség megnevezése	Forrás betűjele	Istenség feladatköre	Egy további információ a forrásról (alkotó, hely, keletkezés ideje stb.)
1.	Zeusz	C	főisten	pl. Olümpiában van
2-3.	Hádész	B	az alvilág istene	Anakreón verse
	Poszeidón	D	a tenger istene	dór stílusú templom, Athénban, Peiszisztratosz építtette, Kr. e. VI. sz.
4.	Artemisz	A	a vadászat istennője	pl. dombormű a Kr. e. IV. századból

II. Töritwitter (elemenként 1 pont)

Elért pont: 20/___

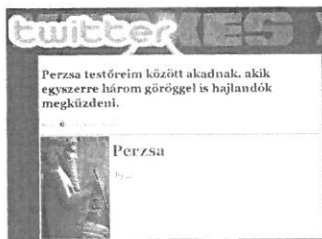
Mi állt az ókori üzenetek háttérében? Válaszoljatok röviden az üzenetekhez kapcsolódó kérdésekre!

A) Nick-név: „Demokrata”

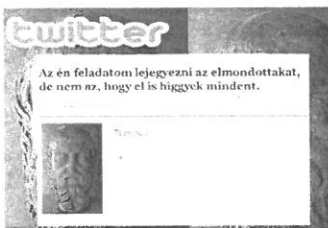
- a) Az üzenet dátuma: **Kr. e. 480**
- b) Ki küldte az üzenetet? **Themisztoklész**
- c) Melyik csatából küldte ezt az üzenetet?
szalamiszi csata
- d) Miért küldte?
pl. **hogyan megmentse a perzsákat**
- e) Ki volt e csatában ellenfele? **Xerxész**
- f) Ki volt előzőleg a legnagyobb politikai ellenfele? **Ariszteidész**

B) Nick-név: „Perzsa”

- a) Az üzenet dátuma: **Kr. e. 480**
- b) Ki küldte az üzenetet? **Xerxész**
- c) Mely poliszok lakóinak üzenté ezt? (2 polisz)
Spárta, Athén
- b) Hogyan nevezték a testőröket? **Halhatatlanok**
- e) Hol szenvedte el legnagyobb vereségét még ebben az évben? **Szalamisznál**

C) Nick-név: „Történész”

- a) Ki küldte az üzenetet? **Hérodotosz**
- b) Ki nevezte őt a történetírás atyjának? **Cicero**
- c) A történetírás mely módszerét, elvét fogalmazza meg ebben az üzenetében?
forráskritika
- d) Milyen eseménysorról írta leghíresebb művét?
görög-perzsa háborúk

D) „Szónok”

- a) Ki küldte az üzenetet? **Démoszthenész**
- b) Melyik zsarnok barátságától óv minket? **Philipposz**
- c) Mi a címe szónoklat-sorozatának? **Philippikák**
- d) Ki volt görög ellenlábasa? **Iszokratész**
- e) Melyik csata igazolta hamarosan az igazát? **Khaironeiai csata**

III. Ókori árverés. (elemenként 1 pont), összesen) Elért pont: 8 / ____

Kik árverezték el alábbi becses, féltve őrzött "kincseiket", illetve kinek az értékét árverezi el valaki más?

1. Kalapács alá kerül egy maréknyi aranypénz. Nekem marad belőle bőven. Nagy birodalmam bevétele is óriási. Pénzeimen a Királyi út porát is felfedezheted. Ha majd az érmékre nézel, az én nevem jut az eszedbe.

Ki az árverező? - **Dareiosz**

2. Áruba bocsátok néhány birokomban lévő cserépdarabot. Nagy ellenfelem nevét olvashatod rajtuk. Tőle már megszabadultam, s az osztrakonok sem kellenek már. A bevételt városom újjáépítésére fordítjuk, miután visszaköltöztünk. Az idegen hadsereg pusztítása nagy kárt tett a falakban.

Ki hirdet? - **Themisztoklés**

Kinek a neve lehet a cserépdarabokon? - **Ariszteidész**

3. Szenzáció! Csak most, csak itt! Sok ezer agyagkatonám közül néhányat a halandók rendelkezésére bocsátok. Egyedi darabok. nincs egyforma. Bármelyiket viszi, csak jól járhat. Védjenek mást is, ne csak engem s a Mennyei Birodalmat!

Kié a sereg? – **Csin Si Huan-ti**

4. Most hazavihet egy csodálatos, több ezer éves emléket! Színarany. A nagy akháj hadvezér és fővezér szemfedője. Valahányszor rátekint, felidézheti a gyors lábú vitézek hős tetteit, melyeket Ilion falai alatt 10 éven át véghezvittek.

Kié a páratlanul értékes tárgy? - **Agamemnón**

5. Ha gyönyörködni akar az emberi test arányaiban, s egy sportoló harmonikus mozgásában, akkor az én szobromat kell választania. Figyelje meg az izmok munkáját! Alkotásom él: a férfi bármikor eldobhatja a jobbában tartott korongot.

Ki a szobrász és mi a mű címe? – **Pheidiász: Diszkoszvető**

6. Különleges emlékekkel lehet gazdagabb gyűjteménye! Igazi, ingyenceknek való darab. Odaadom oszlopom, mely nagy diadalmam meséli el apró részletességgel. Megelevenednek hadjáratom legdicsőségesebb pillanatai. A gőgös dákok arcára ráfagy a mosoly.

Ki az adakozó? - **Trajanus**

IV. Mini évszámzsudoku (évszámanként 1 pont) Elért pont 8/ _____

Töltsétek ki a rejtvényt! Írjátok be az alábbi események dátumait az ábrába (függőlegesen és vízszintesen is 2-2 évszámot)! Minden számjegyet csak egyszer lehet felhasználni! (A felsorolásokból egy-egy esemény fölösleges.)

a) Theodosius államvallássá tette a kereszténységet, szalamiszi csata, püdnai csata, niceai zsinat, Kleiszthenész reformjai,

3	9	1
2		6
5	0	8

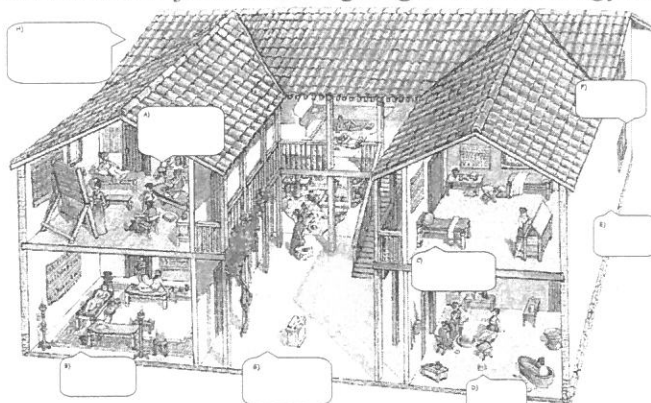
b) Szolón reformjai, marathóni csata, Újbabiloni Birodalom kialakulása, Drakón arkhón törvényei, peloponnészoszi háború kezdete,

5	8	6
9		2
4	3	1

V. A hellének háza

Elért pont 8/ _____

Töltsétek ki a kérdésekre rövid kifejezésekkel a görög lakóházat magyarázó ábrát!

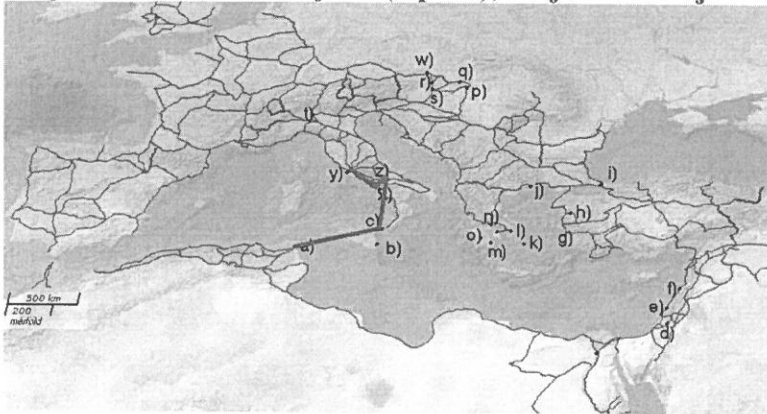

A) Kiknek a szobája? a nőké	E) Miért fehér a fal? visszaveri a fényt
B) Mi történt ebben a helyiségben? lakoma/szümposzion	F) Miért kicsi az ablak? Pl. hogy hűvös maradjon a szoba
C) Mi ennek a helyiségnek a funkciója? hálószoba	G) Mit fog körbe a ház? udvart/szögletes belső udvart
D) Mi történik ebben a helyiségben? Pl. mosnak vagy mosakodnak vagy tisztálkodnak	H) Milyen a tető? pl. lapos/cserép

VI. Minden út Rómába vezet.

Elért pont: 15/___

Négy kereskedő egyszerre indul el a Római Birodalomkülönböző pontjairól Rómába, hogy ott találkozzanak. Melyikük ér el leghamarabb a találkozó helyszínére? Rajzoljátok be a térképre annak a utazónak az útvonalát, aki legelőször ér Rómába (3 pont), és karikázzátok be a megfelelő útleírás betűjelét (2 pont), majd válaszoljatok a kérdésekre!

- A) Hannibal városából indultam, áthajóztam arra a szigetre, amelyért Hannibal elődei oly hosszan háborúztak Rómával. Onnan a híres gladiátoriskolába látogattam el, ahonnan Spartacus felkelése kiindult. Ezután a Vezúv lábánál található kis városkába vitt utam, ahonnan végül elértem Rómát.
- B) Salamon városából indultam, gyalogosan értem a föníciaiak által alapított városok közül a legészakibb fekvésűbe, ahol hajóra szálltam. Onnan Róma kikötőjébe hajóztam, majd gyalogosan értem Rómába.
- C) Brigetióból indultam, keresztül haladtam Scarbantián, Savarián, Vindobonán. Megpihentem abban a városban, ahol 313-ban adta ki híres rendeletét Constantinus, végül elértem Rómát.
- D) Arról a nevezetes szigetről indultam, ahol az athéniai szövetségének pénztárát tartották. A görögök híres jósdájának közelében hajót váltottam, majd Messanát megkerülve partra szálltam Pompei közelében, ahonnan még megcsodáltam a hatalmas Vezúvot, így értem Rómába.

Válaszoljatok az egyes útvonalakhoz kapcsolódó kérdésekre! (Válaszonként 1 pont, összesen 10 pont)

- A) útvonal: Mikor szerezték meg a rómaiak ezt a szigetet? (év) **Kr. e. 241**
- B) útvonal: Nevezd meg a három legfontosabb föníciai városállamot!

Türosz, Szidón, Búblosz

- C) Milyen mai városokon haladt át a kereskedő? Nevezd meg ezeket!

Esztergom, Sopron, Szombathely, Bécs

- D) Hol volt a pénztár, és melyik volt e a jósdá? **Délosz, Delphoi**

E)

Segítségül néhány útszakasz hossza: a)-c) – kb. 3,5 nap, c)-z) – kb. 5 nap, c)-x) – kb. 3 nap, d)- e) kb. 6 nap, e) – y) kb. 21,5 nap, k) – n) 10 nap, q)- r) kb. 10 nap, r)- s) kb. 2 nap, s) – w) 4 nap, w) – t) 26,5 nap, z)-x) kb. 2,5 nap, t) - Róma kb. 10 nap) – x) 8,5 nap, x) – Róma kb. 3 nap, y) – Róma kb. 3 nap, z)- Róma – kb. 4 nap

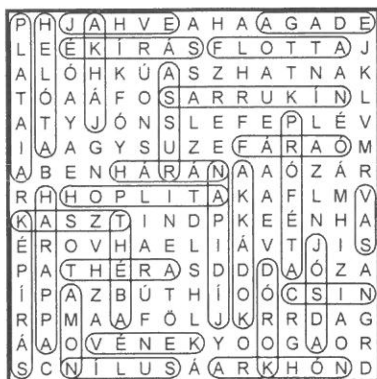
<p>A) útvonal a)-c) – kb. 3,5 nap c)-z) – kb. 5 nap c)-x) – kb. 3 nap z)- Róma – kb. 4 nap z)-x) kb. 2,5 nap x)-Róma: kb. 3 nap (összesen kb. 18 nap)</p>	<p>B) útvonal d)- e) kb. 6 nap e) – y) kb. 21,5 nap y) – Róma kb. 3 nap (összesen kb. 30,5 nap)</p>
<p>C) útvonal q)- r) kb. 10 nap r)- s) kb. 2 nap s) – w) 4 nap w) – t) 26,5 nap t) - Róma kb. 10 nap (összesen: 52 nap)</p>	<p>D) útvonal k) – n) 10 nap n) – x) 8,5 nap x) – Róma kb. 3 nap (összesen kb. 21, 5 nap)</p>

VII. Idézetkereső

Elért pont: 12/___

Keressétek ki a rejtvényből az ókorra vonatkozó szavakat, és írjátok a vonalra a megmaradt betűkből kiolvasható idézetet. Mi a kapcsolat a kép és az idézet között?

(28 szót kell megtalálnotok, az idézet 82 betűből áll. A szavak függőleges és vízszintes irányban olvashatók: → ↓)

Az idézet: „A hajók úszhatnak a folyón lefelé vagy szemben az árral, mindenhova elvisz az út, ha fölragyog orcád.”

A kapcsolat: A domborművön ábrázolt Ehnaton a versrészlet (Naphimnusz) szerzője/A vers a napot dicsőíti, a dombormű a naphoz imádkozó fáraót (és családját) ábrázolja.

VIII. Templomrekonstrukció

15 pont/___

A) A leírás alapján rajzoljátok le a templomot, és válaszoljatok a kérdésekre! Nem a szépséget, hanem a rekonstrukció pontosságát értékeljük! (3 pont)

„A város mindkét részének közepén egy-egy épület áll. Az egyik a nagy és erős kőfallal védett királyi palota, a másik pedig Marduk bronzkapus szentélye. Ez még az én időmben is állt, alapterülete négyszög alakú, s minden oldala két sztadion (kb. 400 méter). A szentély közepén zömök torony emelkedik, amelynek szélessége és magassága egy sztadion. Ennek tetején egy másik torony áll, azon egy harmadik így tovább, összesen nyolc torony. A felvezető lépcsősor valamennyi tornyon körbefut, s a közepe táján egy pihenőhely van nyugvószékkal, hogy akik felmászhatnak, megpihenhessenek. Az utolsó toronyban nagy szentély található, amelyben egy magasra vetett ágyat s egy aranyozott asztalt helyeztek el. Istenképe azonban nem található benne. Éjjel egyetlen férfi sem léphet ide, csakis egy helybeli asszony, akit az isten választott ki valamennyi ottani nő közül. Így mondják (...) ennek az istennek a papjai.”

Rajz:
 Nyolc torony egymás tetején (1 pont), négyzet alaprajzú (1 pont), lépcsősor vezet fel (1 pont), a közepe táján egy szék, a legfelső toronyban egy ágy és egy asztal

B) Válaszoljatok a kérdésekre! (válaszonként 1-1 pont)

- Hol állt a templom? **Babilonban**
- Mely birodalom emlékééről szól a leírás? **Óbabiloni Birodalom**
- Mennyire hiteles a leírás? Indokold állításod! pl. **hiteles, mert saját szemével látta a szerző**
- Mely nép uralta ezt a területet a forrás keletkezésekor? **perzsa**
- Hogyan viszonyult ez a nép elődei isteneihez? **türelemmel, elfogadta, nem rombolta le**
- Ki a részlet szerzője? **Hérodotosz**
- Mi a szerző leghíresebb művének témája? **a görög-perzsa háborúk**

C) Rajzold le!(rajzonként 1-1 pont)

a) athéni pénz hátlapja egy bagoly	b) Római út metszete alul nagyobb méretű kövek, aztán több rétegben kisebb, és egyre nagyobb, a tetején nagy, lapos kövek	c) Római vízvezeték boltívek, többszintes, boltíves építmény
------------------------------------	---	--

Pontösszesítő:

Feladat	Elérhető pontszám	Elért pontszám:
I. Isteni családfa	16	
II. Töritwitter	20	
III. Ókori árverés	8	
IV. Mini évszámszudoku	8	
V. A hellének háza	8	
VI. Minden út Rómába vezet	15	
VII. Idézetkereső	12	
VIII. Templomrekonstrukció	13	
Összesen:	100	